

УКРАЇНА

(19) UA

(11) 56055

(13) A

(51) 7 A61B5/16

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ
І НАУКИ УКРАЇНИДЕРЖАВНИЙ ДЕПАРТАМЕНТ
ІНТЕЛЕКТУАЛЬНОЇ
ВЛАСНОСТІОПИС
ДО ДЕКЛАРАЦІЙНОГО ПАТЕНТУ
НА ВІНАХІДвидається під
відповідальність
власника
патенту

(54) СПОСІБ ОЦІНКИ ВЛАСТИВОСТЕЙ ОСОБИСТОСТІ

1

2

(21) 2002097596

(22) 23 09 2002

(24) 15 04 2003

(46) 15 04 2003, Бюл. № 4, 2003 р.

(72) Бондаренко Яків Андрійович

(73) Бондаренко Яків Андрійович

(57) 1 Спосіб оцінки властивостей особистості, відповідно до якого індивіду пред'являють набір оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур, пропонують індивіду вибрати найбільш привабливі фігури, за результатами вибору визначають реакцію індивіда на оптичні стимули, аналізують зазначену реакцію шляхом її порівняння з еталонним описом реакцій на оптичні стимули, оцінюють властивості особистості за результатами зазначеного аналізу, який **відрізняється** тим, що до пред'явлення набору оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур індивіду пред'являють набір кольорових оптичних стимулів, пропонують індивіду вибрати в наборі кольорових оптичних стимулів задану кількість кольорів за критерієм привабливості, коректують набір оптичних сти-

мулів у вигляді геометричних фігур з урахуванням переваг індивіда по кольорах, набір оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур пред'являють індивіду в скорегованому вигляді, складають ряди переважень з відібраних індивідом геометричних фігур скорегованого набору, послідовно пред'являють індивіду зазначені ряди переважень, пропонують індивіду ранжувати кожен зазначений ряд переважень за критерієм привабливості, а визначення реакції індивіда на оптичні стимули виконують з урахуванням позиційного розташування фігур у зазначених рядах переважень

2 Спосіб по п. 1, який **відрізняється** тим, що корегування набору оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур виконують шляхом додавання в зазначений набір кольорових фігур, геометрично подібних до фігур набору

3 Спосіб по п. 1, який **відрізняється** тим, що складання рядів переважень виконують шляхом розташування в зазначених рядах привабливих фігур, і/або фігур, що відхиляються, і/або фігур, до яких байдужі

Вінахід відноситься до психології і може бути використаний для психологічної діагностики властивостей особистості

Діагностика властивостей особистості заснована на одному з фундаментальних положень психології, відповідно до якого психологічні продукти сприйняття у вигляді власних переживань і відчуттів індивіда формуються на основі процесів інтроєкції і проєкції. Поняття "інтроєкція" характеризує процес сприйняття інформаційного змісту зовнішніх стимулів (семантики стимулів) і включення цього змісту індивідом у свою психіку. Поняття "проєкція" характеризує процес перенесення власних свідомих чи несвідомих переживань і відчуттів індивіда на зовнішні об'єкти (Головин С. Ю., Словарь практического психолога, Минск, Харвест, 1997, с. 80). При цьому важливо, що природним для людини являється зорове сприйняття оптичних стимулів у вигляді різних форм у їх нерозривній єдності з кольором. Тобто в реальних умовах усі без винятку об'єкти зовнішнього сере-

довища, доступні зоровому сприйняттю людини, завжди представляються в якості формокольорових стимулів. З урахуванням викладеного, а також особливостей рішення, що заявляється, інтерес представляють способи діагностики властивостей особистості, засновані на процесах інтроєкції і проєкції з використання оптичних стимулів, що мають ознаки форми і кольору

Відомо також, що поряд із традиційним процесом переробки інформації (наприклад, сприйняття, пам'ять, мислення і т.д.) існують метакогнітивні процеси, що керують ходом поточної інтелектуальної діяльності. До таких процесів відносяться процеси планування, цілеутворення, прогнозування, прийняття рішень і т.п. Вважається, що в складі метакогнітивних процесів можна виділити чотири типи структур, що забезпечують різні форми саморегуляції інтелектуальної діяльності. Це - відкрита пізнавальна позиція, метакогнітивна поінформованість, довільний інтелектуальний контроль і мимовільний інтелектуальний контроль (Холодная М. А.

(13) A

(11) 56055

(19) UA

Психология интеллекта, парадоксы исследования, Москва, "Барс", 1997, с 203) При цьому, мимовільний інтелектуальний контроль, як вища форма інтелектуальної діяльності індивіда, яка виявляється в здатності індивіда до автоматичного (мимовільного) керування ходом інтелектуальної діяльності за допомогою оптимального використання ресурсів уваги, являється найважливішим показником властивостей особистості, без урахування якого неможливо вірогідно оцінити властивості особистості.

Відомий спосіб оцінки властивостей особистості людини - спосіб визначення переваги геометричних фігур С Деллінгер (Алексеев А. А., Громова Л. А. Психогеометрия для менеджеров Ленинград, "Знание", 1991, с 7). Відповідно до зазначеного способу індивіду пред'являють стандартний набір з 5 оптичних стимулів, які представляють собою зображення п'яти простих геометричних фігур (коло, трикутник, квадрат, прямокутник, зигзаг). Пропонують індивіду вибрати з них найбільш привабливу фігуру, що залучила його увагу за критерієм «приємна» - «неприємна». Потім індивіду пропонують ранжувати чотири фігури, що залишилися, в порядку переваги за критерієм привабливості від «приємних» до «неприємних».

Визначають реакцію індивіда на оптичні стимули за результатами його вибору, тобто деяким чином фіксують вибір індивідом фігур за зазначеними критеріями. Отриманий ряд переважень відображає реакцію індивіда на оптичні стимули.

Далі аналізують зазначену реакцію шляхом порівняння з еталонним описом реакцій індивідів на оптичні стимули, в якому представлені типові реакції на оптичні стимули і відповідні їм характеристики властивостей особистості (Алексеев А. А., Громова Л. А., Психогеометрия для менеджеров, Ленинград, "Знание", 1991, с 7 - 14).

Оцінюють властивості особистості за результатами зазначеного аналізу.

Загальними ознаками аналога і способу оцінки властивостей особистості, що заявляється, являються пред'явлення індивіду набору оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур, пропонування індивіду вибрати найбільш привабливі фігури, визначення реакції індивіда на оптичні стимули за результатами його вибору, аналіз зазначеної реакції шляхом її порівняння з еталонним описом реакцій індивідів на оптичні стимули, оцінка властивостей особистості за результатами зазначеного аналізу.

Указаний спосіб має обмежені діагностичні можливості, тому що зазначене пред'явлення індивіду оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур не забезпечує урахування психічних процесів мимовільного інтелектуального контролю і, тим самим, знижує вірогідність оцінки властивостей особистості.

Відомий також спосіб (методика) визначення властивостей особистості Фрілінга-Бондаренко (Мережа Інтернет <http://www.era-psychology.dones.net>, додається до опису).

Відповідно до зазначеного способу індивіду пропонують кольорові оптичні стимули у вигляді буклету з 25 кольорових квадратиків, що включа-

ють наступні кольори Ц1 - темно-синій, Ц2 - рожевий, Ц3 - блакитний, Ц4 - ясно-зелений, Ц5 - темно-червоний, Ц6 - жовтогарячий, Ц7 - жовто-зелений світлий, Ц8 - ліловий, Ц9 - охра, Ц10 - ультрамарин, Ц11 - фіолетовий, Ц12 - сірий, Ц13 - білий, Ц14 - пурпурний, Ц15 - зелений, Ц16 - синьо-зелений світлий, Ц17 - коричневий, Ц18 - жовтий, Ц19 - синьо-зелений, Ц20 - синій, Ц21 - чорний, Ц22 - червоно-жовтогарячий, Ц23 - темно-зелений, Ц24 - червоний, Ц25 - темно-коричневий.

Ц1 Ц25 - умовні позначки кольорів, які будуть використовуватися для позначення кольорів у всіх розділах опису винаходу.

Індивіду пропонують визначити кольори, що йому сподобалися, а також кольори, що їм відхиляються.

Вважається, що переважні кольори (які подобаються) дозволяють оцінити самовираження індивіда, його характер і зробити припущення про психологічний тип індивіда. Відхилення того чи іншого кольору вказує на наявність певних страхів, конфліктів, що символізуються даним кольором. Вважається, що вибір певних кольорів вказує на рівень енергетичного забезпечення і динаміку психічних процесів, а також на оптимальність чи негативність розвитку особистості індивіда.

Визначають реакцію індивіда на кольорові оптичні стимули за результатами його вибору привабливих кольорів і кольорів, що відхиляються. Тобто деяким чином фіксують вибір індивідом кольорів за зазначеними критеріями. Переваги індивіда по кольорам відображають його реакцію на кольорові оптичні стимули.

Далі аналізують зазначену реакцію шляхом її порівняння з еталонним описом реакцій на кольорові оптичні стимули, у якому представлені типові реакції індивідів на кольорові оптичні стимули і відповідні їм характеристики властивостей особистості.

Оцінюють властивості особистості за результатами зазначеного аналізу.

Загальними ознаками указанного аналога і способу оцінки властивостей особистості, що заявляється, являються пред'явлення індивіду набору кольорових оптичних стимулів, пропонування індивіду ранжувати кольорові оптичні стимули за критерієм "приємності" - "неприємності", визначення реакції індивіда на оптичні стимули за результатами його вибору, аналіз реакції індивіда на оптичні стимули шляхом порівняння з еталонним описом реакцій індивідів на оптичні стимули, оцінка властивостей особистості за результатами зазначеного аналізу.

Указаний спосіб має обмежені діагностичні можливості, тому що зазначене пред'явлення індивіду кольорових оптичних стимулів без урахування геометрії (форми) оптичних стимулів не забезпечує можливості урахування психічних процесів мимовільного інтелектуального контролю і тим самим, знижує вірогідність оцінки властивостей особистості.

Як прототип вибрано спосіб оцінки функціонального стану і властивостей особистості людини - спосіб визначення переваги геометричних фігур і відповідних їм кольорів Дж. Келлога (Бурлачук Л. Ф., Морозов С. М. Словарь-справочник по психо-

диагностике Санкт-Петербург, "Питер", 2002, с 168 - 169) В основу способу покладене визначення переваг геометричних фігур і відповідних ш кольорів Відповідно до зазначеного способу індивіду пред'являють стандартні набори геометричних і кольорових стимулів Спочатку індивіду пред'являють на білому фоні 39 карток із прозорого пластику, на яких зображені чорно-білі геометричні фігури Далі пропонують індивіду вибрати найбільш привабливі фігури за критерієм "приємності" - "неприємності", а більш конкретно, вибрати з пред'явлених фігур шість найбільш привабливих фігур і ранжирувати ці шість фігур по ступені їх привабливості Потім індивіду пропонують до кожної з привабливих шести фігур підібрати найбільш придатний по відчуттях індивіда копій

За результатами вибору привабливих фігур і їх ранжирювання за критерієм "приємності" - "неприємності" визначають реакцію індивіда на пред'явлені оптичні стимули, тобто деяким чином фіксують вибір індивідом фігур за зазначеними критеріями

Далі аналізують реакцію індивіда на оптичні стимули шляхом її порівняння з еталонним описом реакцій на оптичні стимули, в якому представлені типові реакції індивідів на оптичні стимули і відповідні їм характеристики властивостей особистості

Оцінюють властивості особистості за результатами зазначеного аналізу

Загальними ознаками прототипу і способу оцінки властивостей особистості, що заявляється, являються пред'явлення індивіду набору оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур, пропонування індивіду вибрати найбільш привабливі фігури, визначення реакції індивіда на оптичні стимули за результатами вибору, аналіз зазначеної реакції шляхом її порівняння з еталонним описом реакцій на оптичні стимули, оцінка властивостей особистості за результатами зазначеного аналізу

Вибраний як прототип спосіб оцінки властивостей особистості, як і способи-аналоги, не забезпечує урахування психічних процесів мимовільного інтелектуального контролю в оцінці властивостей особистості, і тим самим, знижує вірогідність оцінки

В основу винаходу поставлена задача удосконалення способу оцінки властивостей особистості, в якому за рахунок особливостей пред'явлення оптичних стимулів забезпечується можливість урахування психічних процесів мимовільного інтелектуального контролю при оцінці властивостей особистості, і тим самим досягається підвищення вірогідності оцінки

Поставлена задача вирішується тим, що в способі оцінки властивостей особистості, відповідно до якого індивіду пред'являють набір оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур, пропонують індивіду вибрати найбільш привабливі фігури, за результатами вибору визначають реакцію індивіда на оптичні стимули, аналізують зазначену реакцію шляхом її порівняння з еталонним описом реакцій на оптичні стимули, оцінюють властивості особистості за результатами зазначеного аналізу, відповідно до винаходу, до пред'явлення набору оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур

індивіду пред'являють набір кольорових оптичних стимулів, пропонують індивіду вибрати в наборі кольорових оптичних стимулів задану кількість кольорів за критерієм привабливості, коректують набір оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур з урахуванням переваг індивіда по кольорам, набір оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур пред'являють індивіду в скоректованому вигляді, складають ряди переважень з відібраних індивідом геометричних фігур скоректованого набору, послідовно пред'являють індивіду зазначені ряди переважень, пропонують індивіду ранжирувати кожен зазначений ряд переважень за критерієм привабливості, а визначення реакції індивіда на оптичні стимули виконують з урахуванням позиційного розташування фігур у зазначених рядах переважень

Зазначені ознаки складають сутність винаходу

Доцільно коректування набору оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур виконувати шляхом додавання в зазначений набір кольорових фігур, геометрично подібних до фігур набору

Доцільно також складання рядів переважень виконувати шляхом розташування в зазначених рядах привабливих фігур, і/або фігур, що відхиляються, і/або байдужних фігур

Причинно-наслідковий зв'язок ознак, що складають сутність винаходу, з технічним результатом, що досягається, (можливість урахування психічних процесів мимовільного інтелектуального контролю при оцінці властивостей особистості) виражається в наступному

В реакціях індивіда на сприйняття об'єктів зовнішнього середовища, зокрема, оптичних стимулів з зображеннями геометричних фігур неминуче міститься результат порівняння факторів форми і факторів кольору Фактор форми і фактор кольору виявляються в реакціях переваги при сортуванні ранжирюванні об'єктів по фактору "форма" і по фактору "колір" Особливості переваги і ранжирювання індивідом формокольорових об'єктів (оптичних стимулів у вигляді зображень кольорових геометричних фігур) дозволяють оцінити властивості особистості з урахуванням найважливішого критерію властивостей особистості - психічних процесів мимовільного інтелектуального контролю

Для підвищення вірогідності оцінки властивостей особистості доцільно тестовий набір формокольорових геометричних фігур, що пропонуються індивіду як оптичні стимули, складати персонально для кожного індивіда з урахуванням особливостей його психіки, зокрема, з урахуванням когнітивного стилю індивіда, чи інакше - зрілості психічних механізмів мимовільного інтелектуального контролю Той же результат може бути досягнутим шляхом коректування набору оптичних стимулів в вигляді геометричних фігур за деякими критеріями Одним з таких критеріїв є реакція індивіда на оптичні кольорові стимули

Пред'явлення індивіду скоректованого по фактору кольору набору геометричних фігур, складання рядів переважень з відібраних індивідом геометричних фігур скоректованого набору, послідовне пред'явлення індивіду рядів переважень, ранжирювання індивідом кожного з зазначених

рядів переважень за критерієм привабливості дозволяє максимально врахувати процеси мимовільного інтелектуального контролю індивіда при оцінці властивостей особистості

Тому ознаки, що включають пред'явлення індивіду набору кольорових оптичних стимулів до пред'явлення набору оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур, пропонування індивіду вибрати в наборі кольорових оптичних стимулів задану кількість кольорів за критерієм привабливості, коректування набору оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур з урахуванням переваг індивіда по кольорам, пред'явлення індивіду скоректованого набору оптичних стимулів, пропонування індивіду відібрати в скоректованому наборі оптичних стимулів геометричні фігури за критерієм привабливості, складання рядів переважень з відібраних індивідом геометричних фігур, послідовне пред'явлення індивіду зазначених рядів переважень, пропонування індивіду ранжувати кожен зазначений ряд переважень за критерієм привабливості, визначення реакції індивіда на оптичні стимули з урахуванням позиційного розташування фігур у зазначених рядах переважень, аналіз зазначеної реакції шляхом її порівняння з етальонним описом реакцій індивідів на оптичні стимули, оцінка властивості особистості за результатами зазначеного аналізу, дозволяють у своїй сукупності забезпечити урахування психічних процесів мимовільного інтелектуального контролю при оцінці властивостей особистості і тим самим підвищити вірогідність оцінки

Нижче приводиться опис способу, що заявляється, з конкретними прикладами його практичної реалізації з посиланнями на креслення, на яких представлено

Фіг 1 Варіант набору кольорових оптичних стимулів

Фіг 2 Варіант набору оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур

Фіг 3 Скоректований набір оптичних стимулів за прикладом 1

Фіг 4 Ряди переважень за прикладом 1

Фіг 5 Скоректований набір оптичних стимулів за прикладом 2

Фіг 6 Ряди переважень за прикладом 2

Спосіб оцінки властивостей особистості, що заявляється, реалізують таким чином

Індивіду пред'являють набір кольорових оптичних стимулів (один з можливих варіантів набору показаний на фігурі 1) Пропонують індивіду вибрати в наборі кольорових оптичних стимулів задану кількість кольорів за критерієм привабливості

Набір оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур (один з можливих варіантів набору показаний на фіг 2) коректують з урахуванням переваг індивіда по кольорам Коректування набору оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур виконують шляхом додавання в зазначений набір кольорових фігур, геометрично подібних до фігур зазначеного набору з урахуванням переваг індивіда в відношенні кольорів Приклад скоректованого набору оптичних стимулів представлений на фіг 3, в якому геометричні кольорові фігури розташовані у вигляді матриці

Пред'являють індивіду скоректований набір

оптичних стимулів

Пропонують індивіду відібрати в скоректованому наборі оптичних стимулів геометричні фігури за критерієм привабливості Для цього індивіду пред'являють фігури матриці (див фіг 3), послідовно попарними строками Щораз пропонують індивіду вибрати фігури, що найбільше подобаються, що найбільше не подобаються Можливий варіант, коли індивіду додатково пропонують вибрати геометричні фігури за критерієм байдужності

Складають ряди переважень з відібраних індивідом геометричних фігур Складання рядів переважень виконують шляхом розташування в зазначених рядах привабливих фігур, і/або фігур, що відхиляються, і/або байдужних фігур

Далі послідовно пред'являють індивіду зазначені ряди переважень і пропонують індивіду ранжувати кожен зазначений ряд переважень за критерієм привабливості

Зазначені ряди переважень визначають реакцію індивіда на формокольорові оптичні стимули з урахуванням психологічних процесів мимовільного інтелектуального контролю, як вищої форми інтелектуальної діяльності індивіда, що виявляється в здатності індивіда до автоматичного (мимовільного) управління ходом інтелектуальної діяльності Визначення реакції індивіда на оптичні стимули виконують з урахуванням позиційного розташування фігур у зазначених рядах переважень

Аналізують зазначену реакцію шляхом її порівняння з етальонним описом реакцій індивідів на оптичні стимули у виді формокольорових геометричних фігур і оцінюють властивості особистості

Нижче приводяться конкретні приклади реалізації способу, що заявляється

Приклад 1 Індивід А (жінка, 29 років)

Індивіду А пред'явили набір кольорових оптичних стимулів згідно з фіг 1

Індивіду А запропонували вибрати сім кольорових стимулів, що йому найбільше сподобалися Для цього індивіду А пред'явили буклет, що містить 25 кольорових стимулів згідно з фіг 1 і запропонували по черзі вибрати сім кольорів за критерієм приємності

Індивід А за критерієм приємності вибрав наступні сім кольорових стимулів Ц1, Ц6, Ц7, Ц11, Ц12, Ц16, Ц17

Набір оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур (див фіг 2) коректували шляхом додавання в зазначений набір кольорових фігур, геометрично подібних до фігур набору, з урахуванням переваг індивіда А по кольорам Скоректований набір оптичних стимулів представлений на фіг 3 у вигляді формокольорової матриці

Запропонували індивіду А вибрати в скоректованому наборі оптичних стимулів задану кількість геометричних фігур за критерієм привабливості

Для цього пред'явили індивіду А геометричні фігури розміщені в 1-му і 8-му рядках матриці (див фіг 3)

Запропонували індивіду А з цієї кількості фігур вибрати одну геометричну фігуру, що найбільше подобається Індивід А вибрав фігуру Ф1Ц6 Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш подобається Індивід А виб-

рав фігуру Ф8Ц1

Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф1Ц12. Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф8Ц12.

Пред'явили індивіду А фігури, розміщені в 2-му і 7-му рядках матриці (див. фіг 3). Запропонували індивіду А з цієї кількості фігур вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф2Ц16. Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф7Ц16.

Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф2Ц6. Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф7Ц12.

Запропонували індивіду А фігури, розміщені в 3-й і 8-й рядках матриці (див. фіг 3).

Запропонували індивіду А з цієї кількості фігур вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф3Ц1. Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф6Ц16.

Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф3Ц7. Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф6Ц12.

Пред'явили індивіду А фігури, розміщені в 4-й і 5-й рядках матриці (див. фіг 3).

Запропонували індивіду А з цієї кількості фігур вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф4Ц16. Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф5Ц6.

Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф4Ц7. Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф5Ц12.

Розташували відібрані індивідом геометричні фігури в ряди переважень.

Для цього запропонували індивіду А ранжирувати ряд переважень з фігур привабливих Ф1Ц6, Ф2Ц16, Ф3Ц1, Ф4Ц16, Ф5Ц6, Ф6Ц16, Ф7Ц16, Ф8Ц1 за критерієм "приємності" - "неприємності".

Індивід А ряд переважень з привабливих фігур ранжирував за критерієм "приємності" - "неприємності" таким чином: Ф5Ц6, Ф8Ц1, Ф7Ц16, Ф6Ц16, Ф4Ц16, Ф1Ц6, Ф2Ц16, Ф3Ц1, згідно з фіг 4.

Запропонували індивіду А ранжувати ряд

переважень з фігур відхилення Ф1Ц12, Ф2Ц6, Ф3Ц7, Ф4Ц7, Ф5Ц12, Ф6Ц12, Ф7Ц12, Ф8Ц12 за критерієм "приємності" - "неприємності".

Індивід А ряд переважень з фігур відхилення ранжирував за критерієм "приємності" - "неприємності" таким чином: Ф5Ц12, Ф8Ц12, Ф7Ц12, Ф6Ц12, Ф4Ц7, Ф1Ц12, Ф2Ц6, Ф3Ц7, згідно з фіг 4.

Зазначені ряди переважень визначають реакцію індивіда А на формокольорові оптичні стимули з урахуванням психічних процесів мимовільного інтелектуального контролю.

Аналізували позиційне розташування фігур у зазначених рядах переважень. Порівнювали реакцію індивіда А з етапними описами реакцій індивідів на геометричні фігури.

Зробили висновок про властивості особистості з урахуванням позиційного розташування фігур у зазначених рядах, тобто з урахуванням мимовільного інтелектуального контролю тип психіки етико-інтуїтивний, рівень мимовільного інтелектуального контролю високий.

Приклад 2. Індивід Б (чоловік, 25 років).

Індивіду Б пред'явили набір кольорових оптичних стимулів згідно з фіг 1.

Індивіду Б запропонували вибрати сім кольорових стимулів, що йому найбільше сподобалися. Для цього індивіду Б пред'явили буклет, що містить 25 кольорових стимулів згідно з фіг 1 і запропонували по черзі вибрати сім кольорів за критерієм привабливості.

Індивід Б за критерієм привабливості вибрав наступні сім кольорових стимулів: Ц5, Ц10, Ц11, Ц12, Ц15, Ц16, Ц22.

Набір оптичних стимулів у вигляді геометричних фігур (див. фіг 2) коректували методом додавання в зазначений набір кольорових фігур, геометричне подібних до фігур набору з урахуванням переваг індивіда Б по кольорам. Скоректований набір оптичних стимулів представлений на фіг 5 у вигляді формокольорової матриці.

Запропонували індивіду Б вибрати в скоректованому наборі оптичних стимулів задану кількість геометричних фігур за критерієм привабливості.

Для цього пред'явили індивіду Б геометричні фігури розміщені в 1-му і 8-му рядках матриці (див. фіг 5).

Запропонували індивіду Б з цієї кількості фігур вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф1Ц18. Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф8Ц18.

Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф1Ц10. Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф8Ц10.

Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш байдужна. Індивід Б вибрав фігуру Ф1Ц12. Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш байдужна. Індивід Б

вибрав фігуру Ф8Ц12

Пред'явили індивіду Б фігури, розміщені в 2-му і 7-му рядках матриці (див. фіг. 5). Запропонували індивіду Б з цієї кількості фігур вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф2Ц16. Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф7Ц16.

Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф2Ц6. Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф7Ц12.

Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш байдужна. Індивід Б вибрав фігуру Ф2Ц12. Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш байдужна. Індивід Б вибрав фігуру Ф7Ц12.

Пред'явили індивіду Б фігури, розміщені в 3-му і 6-му рядках матриці (див. фіг. 5).

Запропонували індивіду Б з цієї кількості фігур вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф3Ц18. Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф6Ц15.

Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф3Ц10. Запропонували індивіду А з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід А вибрав фігуру Ф6Ц10.

Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш байдужна. Індивід Б вибрав фігуру Ф3Ц12. Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш байдужна. Індивід Б вибрав фігуру Ф6Ц12.

Пред'явили індивіду Б фігури, розміщені в 4-й і 5-й рядках матриці (див. фіг. 5).

Запропонували індивіду Б з цієї кількості фігур вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф4Ц18. Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільше подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф5Ц18.

Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф4Ц10. Запропонували індивіду Б з кількості фігур,

що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш не подобається. Індивід Б вибрав фігуру Ф5Ц10.

Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати одну геометричну фігуру, що найбільш байдужна. Індивід Б вибрав фігуру Ф4Ц12. Запропонували індивіду Б з кількості фігур, що залишилися, вибрати іншу за формою геометричну фігуру, що найбільш байдужна. Індивід Б вибрав фігуру Ф5Ц12.

Розташували відібрані індивідом геометричні фігури в ряди переважень.

Для цього запропонували індивіду Б ранжувати ряд переважень з привабливих фігур Ф1Ц18, Ф2Ц18, Ф3Ц18, Ф4Ц18, Ф5Ц18, Ф6Ц15, Ф7Ц18, Ф8Ц18 за критерієм "приємності" - "неприємності".

Індивід Б ряд переважень з привабливих фігур ранжирував за критерієм "приємності" - "неприємності" таким чином: Ф7Ц18, Ф5Ц18, Ф1Ц18, Ф6Ц15, Ф8Ц18, Ф4Ц18, Ф3Ц18, Ф2Ц18, згідно з фіг. 6.

Запропонували індивіду Б ранжувати ряд переважень з відхилених фігур Ф1Ц10, Ф2Ц10, Ф3Ц10, Ф4Ц10, Ф5Ц10, Ф6Ц10, Ф7Ц10, Ф8Ц10 за критерієм "приємності" - "неприємності".

Індивід Б ряд переважень з відхилених фігур ранжирував за критерієм "приємності" - "неприємності" таким чином: Ф7Ц10, Ф5Ц10, Ф1Ц10, Ф6Ц10, Ф4Ц10, Ф8Ц10, Ф3Ц10, Ф2Ц10, згідно з фіг. 6.

Запропонували індивіду Б ранжувати ряд переважень з фігур байдужності Ф1Ц12, Ф2Ц12, Ф3Ц12, Ф4Ц12, Ф5Ц12, Ф6Ц12, Ф7Ц12, Ф8Ц12 за критерієм "приємності" - "неприємності".

Індивід Б ряд переважень з фігур байдужності ранжирував за критерієм "приємності" - "неприємності" таким чином: Ф7Ц12, Ф1Ц12, Ф5Ц12, Ф8Ц12, Ф3Ц12, Ф6Ц12, Ф4Ц12, Ф2Ц12, згідно з фіг. 6.

Зазначені ряди переважень визначають реакцію індивіда Б на формокольорові оптичні стимули з урахуванням психічних процесів мимовільного інтелектуального контролю.

Аналізували позиційне розташування фігур У зазначених рядах переважень. Порівнювали реакцію індивіда Б з еталонними описами реакцій індивідів на геометричні фігури.

Зробили висновок про властивості особистості з урахуванням позиційного розташування фігур у зазначених рядах, тобто з урахуванням мимовільного інтелектуального контролю тип психіки інтуїтивний-етичний, рівень мимовільного інтелектуального контролю низький.

Приведені приклади наочно підтверджують діагностичні можливості способу, що заявляється, який дозволяє підвищити вірогідність оцінки властивостей особистості за рахунок урахування психічних процесів мимовільного інтелектуального контролю, властивих конкретному індивіду.

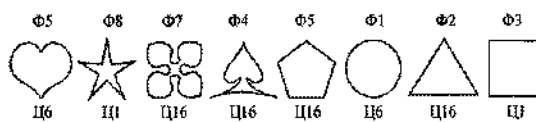
Ц1	Ц2	Ц3	Ц4	Ц5
Ц6	Ц7	Ц8	Ц9	Ц10
Ц11	Ц12	Ц13	Ц14	Ц15
Ц16	Ц17	Ц18	Ц19	Ц20
Ц21	Ц22	Ц23	Ц24	Ц25

Fig.1

Fig.2

Ряд перекопирован с привнесших фигур

Ряд перекопирован с выделенных фигур

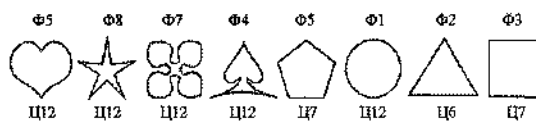

Fig.4

	Ц13	Ц5	Ц10	Ц11	Ц12	Ц15	Ц18	Ц22
Ф1								
Ф2								
Ф3								
Ф4								
Ф5								
Ф6								
Ф7								
Ф8								

Fig.5

	15							
	Ц13	Ц1	Ц6	Ц7	Ц11	Ц12	Ц16	Ц17
Ф1								
Ф2								
Ф3								
Ф4								
Ф5								
Ф6								
Ф7								
Ф8								

Fig.3

56055

16

Ряд переважень з привабливих фігур							
Ф7	Ф5	Ф1	Ф6	Ф8	Ф4	Ф3	Ф2
Ц18	Ц18	Ц18	Ц15	Ц18	Ц18	Ц18	Ц18
Ряд переважень з фігур байдужості							
Ф7	Ф1	Ф5	Ф8	Ф3	Ф6	Ф4	Ф2
Ц12	Ц12	Ц12	Ц12	Ц12	Ц12	Ц12	Ц12
Ряд переважень з відкинутих фігур							
Ф7	Ф5	Ф1	Ф6	Ф4	Ф8	Ф3	Ф2
Ц10	Ц10	Ц10	Ц10	Ц10	Ц10	Ц10	Ц10

Fig.6